

NOVÝ CREATIV CLUB VO VEREJNEJ KNIŽNICI MIKULÁŠA KOVÁČA

MGR. SOŇA ŠÓKY, PH.D.

The article presents the New Creativ Club in the Mikuláš Kováč Public Library. The project entitled “Creativ Club” was implemented by the library in 2020. It aims to provide creative activities for the community. Visitors (including those of various marginalized groups) are offered various art and handicraft activities, such as embroidery, bobbin lacing, fabric and paper-crafting, creative writing, etc. The premises of the club located in the Fončorda residential district in Banská Bystrica are accessible for disabled people, since the staircase is equipped with a platform stairlift.

Keywords: art therapy; bibliotherapy; community engagement; civic responsibility; art activities, handicraft activities; disabled people; elderly people

 manazer@vkmk.sk

 Verejná knižnica
Mikuláša Kováča
Banská Bystrica

 <https://www.vkmk.sk/>

Nový Creativ club vo Verejnej knižnici Mikuláša Kováča (Foto autorka)

Verejná knižnica Mikuláša Kováča (VKMK) v Banskej Bystrici pôsobí ako regionálna (okresy Banská Bystrica a Brezno) a mestská knižnica (mesto Banská Bystrica). Založená bola v roku 1973 a od roku 2002 je zriaďovateľom Banskobystrický samosprávny kraj.

VKMK naplňa svoje poslanie v súlade s knižničným zákonom a Manifestom UNESCO/IFLA o verejných knižniciach, napríklad poskytuje služby na základe rovnosti prístupu pre všetkých; ponúka tradičné i na moderných technológiách založené knižnično-informačné zdroje a služby vrátane prístupu na internet a vlastné regionálne databázy; podporuje individuálne i skupinové sebazvedľovanie, ako aj výchovno-vzdelávací proces v školskom prostredí (najmä v materských, základných a stredných školách), pričom sa zameriava najmä na podporu rozvoja čitateľských návykov a zručností a informačnej gramotnosti; ponúka špeciálne dokumenty a služby pre zrakovo znevýhodnených, podujatia pre hospitalizované deti, pre skupiny marginalizovaných osôb; spolupracuje s relevantnými partnermi na lokálnej regionálnej úrovni; vytvára regionálne bibliografické a personálne databázy, poskytuje koordi-

načné a metodické služby verejným knižniciam v regióne.

Na území mesta Banská Bystrica VKMK pôsobí ako sieť oddelení a pobočiek: *Oddelenie beletrie, odbornej, regionálnej literatúry a bibliografie, Oddelenie pre deti a tri komunitné pobočky na sídliskách*. Nezabúdajúc na služby iným skupinám (mládeži, dospelým, seniorom), sa VKMK tradične sústreďuje na aktivity a podujatia pre deti (besedy so spisovateľmi, ako aj stretnutia so zaujímavými ľuďmi žijúcimi v meste vrátane prezentácie ich aktivít, Noc s Andersenom, Kráľ čitateľov, Pasovanie prvákov za čitateľov knižnice, Čítajme si, Predvianočná knižnica), čo vyplýva z 50 % zastúpenia detí do 15 rokov.

Knižnica sa v rámci svojich kultúrno-vzdelávacích a komunitných aktivít snaží sprístupňovať kultúru aj rôznym skupinám znevýhodnených návštevníkov a čitateľov. O aktivitách zameraných aj pre túto cieľovú skupinu písala autorka článku v časopise *Knižnica* č. 3/2020.

V roku 2020 sa v rámci projektových aktivít knižnici podarilo rozšíriť priestorovú ponuku pre verejnosť o nový kreatívny priestor, ktorý bude slúžiť hlavne na realizáciu rôznych tvorivých a komunitných podujatí.

Cieľom nového projektu bolo vytvoriť multifunkčný priestor „Creativ club“ v pobočke knižnice Fončorda (veľké banskobystrické sídlisko) na realizáciu pravidelných komunitných podujatí tvorivého charakteru pre skupiny návštevníkov knižnice, ktoré sú marginalizované a znevýhodnené (seniori, zrakovo znevýhodnení, duševne chorí, osamelé matky atď.), ale i pre tvorivú klubovú činnosť návštevníkov „nemarginalizovaných“, kde by na platforme vzájomného rešpektu a inklúzie uvedené skupiny pracovali, stretávali sa a realizovali sa pri tvorivých aktivitách (arteterapia, kreatívne výtvarné činnosti, vlastná literárna tvorba, muzikoterapia atď.). Uvedené aktivity knižnica už viacero rokov realizuje, avšak bez vhodného priestorového zázemia.

Knižnica sa popri poskytovaní klasických knižnično-informačných služieb v rámci svojej komunitnej činnosti venuje aj znevýhodneným. Od roku 2016 premietajú jedenkrát v mesiaci kinofilmy s hlasovým komentárom (slabozrakí, nevidiaci, seniori a inak znevýhodnení návštevníci). Vstup na premietanie je voľný pre všetkých návštevníkov knižnice. Aj takýmito podujatiami plní svoje sociálne funkcie a tiež poslanie komunitnej knižnice. Premietanie je organizované v spolupráci so Slovenským filmovým ústavom a neziskovou organizáciou Trnka. Podujatia boli obmedzené len v roku 2020 z dôvodu aktuálnej epidemickej situácie na Slovensku.

Knižnica postupne získala miestnosti od pôvodného majiteľa (Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Senium, Banská Bystrica) v areáli, kde uvedená pobočka knižnice sídli.

Pobočka knižnice je vďaka schodiskovej sedačke Acorn debarierizovaná, čím je umožnený prístup na podujatia, ale aj využívanie knižnično-informačných služieb pre ľudí s obmedzenou mobilitou či imobilným návštevníkom.

V rámci realizácie projektu knižnica upravila a sfunkčnila nefunkčný priestor (miestnosť: 30 metrov štvorcových), ktorý účelovo a vkusne zariadila na opísaný účel. Priestor bol vymalovaný, do miestnosti bola položená vhodná podlahová krytina, nové svetidlá a okenné žalúzie. Zároveň bola vybavená a zariadená jednoduchým, hlavne účelným nábytkom (4 stoly, 15 stoličiek, 1 skriňa 1 policový regál, pohovka, konferenčný stolík). Priestor klubu je kreatívne a výtvarne dotvorený a ponúka možnosť realizovať aj minivýstavky výtvarných diel. Celý priestor

Kurz paličkovania v priestoroch Creativ clubu (Foto autorka)

pôsobí útulne a bezpečne pre tých, ktorí sa v ňom budú stretávať a zároveň má byť „**inšpiratívnym knižničným ministánkom**“, kde hlavným princípom bude „zdieľanie a radosť z tvorby ako takej“. Okrem tvorivej činnosti knižnica ponúkne priestor aj záujmovým združeniam a klubom, ktoré prejavia záujem stretávať sa v príjemnom prostredí knižnice (literárny klub, Klub paličkovania, Miestny odbor Spolku slovenských žien Živena a i.).

Zriadenie klubu umožní knižnici spolupracovať aj s partnerskými organizáciami, ktoré sa venujú marginalizovaným skupinám občanov (osamelé matky s deťmi, nezamestnaní, rómska komunita a pod.), pričom spolupráca bude nasmerovaná najmä na rozšírenie projektových aktivít s hlavným zreteľom na inklúziu, zdieľanie a tvorivosť.

Projekt **Creativ club** finančne podporila Nadácia Slovenského plynárenského priemyslu v programe Ochrana zdravia a finančne na realizáciu prispel aj zriaďovateľ knižnice Banskobystrický samosprávny kraj.